

Vzdělávání ve Finsku

Stupně finského vzdělávacího systému

- Celodenní péče o děti v předškolním věku (nepovinná)
- Předškolní vzdělávání (1 rok, povinné)
- Základní vzdělávání (9 let, povinné)
- Středoškolské vzdělávání, odborné nebo všeobecné vzdělávání (3 roky, nepovinné)
- Vysokoškolské vzdělávání na univerzitách a univerzitách aplikovaných věd (3-4 + 1-2 roky)

Bezplatné kvalitní vzdělávání pro všechny

- stejné příležitosti ke vzdělávání pro všechny, bez ohledu na společenské nebo finanční zázemí
- místo soutěžení a vzájemného srovnávání podpora a individuální vedení žáků
- učitelé mají kvalitní vzdělání, 100 % z nich absolvovalo magisterské studium
- učení malých dětí se soustředí na jejich přirozené silné stránky, posiluje smysl pro bezpečnost a rozvíjí jejich citový život a sociální dovednosti
- podpora žáků povzbuzováním
- žáci nejsou na prvním stupni hodnoceni známkami vůbec, později zřídka
- vzdělávání je bezplatné od předškolního až po vysokoškolské

Filozofie vzdělávání

- lidé jsou největší národní bohatství – mají právo na kvalitní vzdělání, které maximálně rozvine jejich potenciál a tím i potenciál celé země
- důraz na kvalitu vzdělání přinesl vzestup od jedné z nejchudších zemí Evropy v r. 1917 po dnešní bohatou a technologicky vyspělou zemi
- veškeré vzdělávání je financováno z daní (11 % veřejných financí)
- National Core Curriculum – zpracováno Finskou agenturou pro vzdělávání zřizovanou ministerstvem vzdělávání a kultury
- obce jako poskytovatelé vzdělávání lokalizují národní kurikulum
- školy tvoří plány vzdělávání
- zajištění vysoké kvality vzdělávání na srovnatelné bázi po celé zemi

National Core Curriculum

- důraz na rozvoj podnětného prostředí pro vzdělávání
- kromě výuky ve třídě přenesení vyučování mimo školu (do přírody, do muzeí, firem, úřadů atd.)
- zapojení hry a virtuálního prostředí
- rostoucí význam digitalizace
- každodenní přirozené zapojení technologií do výuky všech předmětů
- řešení problémů, interakce, stanovení cílů ve spolupráci s žáky, částečné převzetí zodpovědnosti žáky
- gramotnost, aktivní občanství

Předměty na základních školách

- biologie
- zeměpis
- fyzika
- chemie
- zdravotověda
- dějepis
- historie a společenské vědy
- environmentální výchova
- hudba
- výtvarné umění
- řemesla
- tělesná výchova
- mateřský jazyk a literatura
- druhý národní jazyk
- cizí jazyky
- matematika
- náboženství nebo etika

► Předměty na všeobecných středních školách

- mateřský jazyk
- druhý národní jazyk
- nejméně jeden cizí jazyk
- matematika a přírodní vědy
- společenské a humanitní vědy
- náboženství a etika
- tělesná výchova
- umění
- řemesla
- + nepovinné dle výběru

Maturitní zkouška

- probíhá na jaře a na podzim (lze ji rozdělit – dle volby žáka)
kompletně on-line
- povinná zkouška z mateřského jazyka a literatury
- nejméně tři volitelné předměty: druhý národní jazyk, cizí jazyk, matematika, přírodní vědy, humanitní vědy

▶ Duální vzdělávání a individuální studijní cesta

- je možné studovat všeobecnou i odbornou střední školu zároveň
- podle dříve získaných kvalifikací lze studovat pouze výběr předmětů
- na závěr: maturitní i odborná zkouška

Obědy zdarma od r. 1948

- každý žák má denně nárok na zdravé teplé jídlo včetně čerstvé zeleniny, mléka a pečiva v době oběda
- při odpoledním vyučování bezplatná svačina
- školní oběd je příležitostí k výuce stolování a zdravého stravování, podpoře samostatnosti

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami

- každý žák má právo na kvalitní vzdělání bez ohledu na svůj fyzický a mentální stav, ale i jazykové znalosti nebo kulturu
- výuka v malých skupinách nebo individuálně
- speciální pedagogové, asistenti
- individuální vzdělávací plány
- žáci s drobnými nebo středními vadami bývají v běžných třídách
- žáci s větším fyzickým nebo mentálním postižením jsou vzděláváni ve speciálních třídách nebo školách
- imigranti získávají bezplatné jazykové vzdělávání, popř. jsou vzděláváni v jejich jazyce

Finské tajemství

- vzdělání je národní prioritou – nástroj úspěchu
- vysoká kvalita vzdělávání učitelů a vysoká prestiž
- dobré platové ohodnocení učitelů
- učitel sám volí metody, které používá
- dostupnost vzdělávacích materiálů – učebnic, digitálních, on-line
- místní zakotvení, podpora tradic
- povzbuzování místo kontroly, důvěra (na všech stupních)
- podpora celé společnosti

Důvody, proč mají Finové nejlepší výsledky ve vzdělávání I

- *děti mají “silný start” – baby box pro každé dítě, 1 rok plně placené rodičovské dovolené*
- *vysoce kvalitní vzdělání pro učitele – Univerzita Helsinky r. 2014: 130 míst v prvním ročníku učitelství na prvním stupni, 2400 přihlášek*
- *vysoká míra samostatnosti a nezávislosti učitele*
- *dostupné nástroje a finance, které pomáhají slabším žákům dosáhnout cílů – dostupní asistenti ve školách, týmové vyučování více učitelů v jedné třídě*
- *učitelé neučí žáky pro testy; jediný standardizovaný test ve věku 16 let*

Důvody, proč mají Finové nejlepší výsledky ve vzdělávání II

- *školní docházka začíná, když jsou děti připravené*
- *zábava a hra jsou součástí kurikula; finské přísloví: Co se naučíte, aniž by vás to bavilo, snadno zapomenete.*
- *o přestávkách (15 min, až čtyřikrát denně) jsou děti venku*
- *téměř všichni chodí do státních škol; školy si nekonkurují, sdílejí mezi sebou dobrou praxi*
- *finské děti před sebou vidí jasnou budoucnost založenou na svých silných stránkách a na tom, o co mají zájem*

Otázka k zamyšlení:

- Jak převzít finské zkušenosti a zvýšit kvalitu vzdělávání?

Zdroje

- Osobní zkušenosti 11. – 14. září 2018
- Fotografie: Václav Jarkovský
- Velvyslanectví ČR v Helsinkách
- Ministry of Education and Culture
- Finnish National Board of Education
- Key Drivers of Educational Performance in Finland, Pasi Sahlberg

Děkuji vám za pozornost.

Alena Svátková
asvatkova@kr-kralovehradecky.cz
725 575 289